

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Tomus Vigessimus Nonus. Hæc cum dixisset Iesus, voce magna clamavit;
Lazare veni foras: & prodiit, qui mortuus fuerat, manus, & pedes habens
revinctos fasciis funereis: & facies illius sudario erat ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79869](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79869)

γασε, λαζαρε δδουρξέξω. ἔξῃλθεν ὁ τεθνή-
 κως δεδεμένος τὰς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας κέ-
 λυται, καὶ ὁ ὧς αὐτοῦ σιδερέως περικεσθότο. λέ-
 γει ὁ ἰησοῦς αὐτοῖς. λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε αὐ-
 τὸν πορεύσθαι. ἰησοῦς ἦρε τὰς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ
 ἐπὶ μέλαιν διχραδαί ἐπηκέσθη, καὶ αὐτὴ διχρὴς
 διχαρίσσε, καὶ ἀνοήσας τὴν λαζαρε ψυ-
 χὴν εἰσελθόντος ἐν τῷ σώματι, καὶ δευτέρῳ τῆς
 ἀποπερσάξεως ἰησοῦ χρηστομύτης αὐτῷ δυνά-
 μεις τῶν ὀφθαλμῶν διὰ τὴν μνημείον. διό μὲν
 τὴν περὶ τὸν πατέρα διχαρίσσαν, μεγάλη ἐ-
 χέσας φωνὴ δυνάμιν ἐνπεσέτω λαζαρε, B
 μεγάλης χεῖρον, ὡς ἐδόκω χρηστομύτης ὁ ξυ-
 κοῦ τῆς περικεσθότου αὐτόν ἐξω τῆ μνημείον
 κραυγῆς. καὶ τὸ δένον μισέον ἄξιον εἶναι τῆ ἰη-
 σοῦ ἔργον, τὸ μὴ μένον διχραδῶ ἵνα ζῆσθαι ὁ νε-
 κρός, ἀλλὰ καὶ ἐμδοῦσαι αὐτοῦ, καὶ καλέσαι τὸν
 εἰδόν τῆ σπηλαιῶν, καὶ τῆ μνημείον ἐπὶ τὰ ἐξω
 αὐτοῦ. χεῖρ δὲ εἰδέναι ὅτι εἰσίντες καὶ τὴν λαζαρε
 μὲν τὴν φιλίαν ἰησοῦ ἀδελφιστοῦτες, καὶ ἀποθα-
 νόντες, καὶ ἐν μνημείῳ ἐνεκρῶν χώρᾳ μέιναντες C
 μετανεκρῶν νεκροῖ. καὶ μὲν τὸ τῇ διχρῇ ἔῃ ἰησοῦ
 ζωοποιεῖντες, καὶ διὰ τῆ μνημείον ἐπὶ τὰ ἐξω
 αὐτοῦ ὑπὸ ἰησοῦ τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ φωνῇ καλέ-
 σθαι. ὡς ἐπὶ τὸν μύρον, ἔξῃλθεν τὰς ἀξίας τῆς
 νεκροῦ τῶν δεσμοῦς ἐκ τῆς περικεσθότου ἀμαρτι-
 μάτων περικεσθότου, καὶ τὴν ὅλῃν περικεσθότου ἐ-
 νος ἐπὶ, καὶ μὴτε ἐλπίων, * μήποτε πορεύσθαι
 δυναμῶν, μήτε πὶ ἐνεργῆσαι διὰ τῆς τῆς νε-
 κροῦ τῶν δεσμοῦς ἰησοῦ καλῶς τῶν λύσα-
 σιν αὐτόν, δυνάμεις καὶ ὁ φιλίαν αὐτόν ἀπεί-
 ναι. καὶ περὶ αὐτὸν γὰρ πᾶς ὁ δυναμῶν λέγει. D
 ἡ δοκιμὴ ζητεῖτε ἐν ἐμοὶ λαλιώτος χε-
 ρεῖς; τοῖς τῆς φωνῆς, ἵνα μὲν αὐτοῦ χεῖρ φωνῇ
 μεγάλη ἐπὶ κραυγῆς τῶ μὲν τὸ ἀποθα-
 νῆν * κηρύσσον μὲν, ὅτι ὁ ξέως δὲ, καὶ διὰ τὸ
 δεομένῳ τῆς ἰησοῦ κραυγῆς, τὸ λαζαρε, δδου-
 ρξέξω. καὶ νόμισον εἶναι ἐν ἄδᾳ μὲν τῶ σκιδῶν,
 καὶ τῶ νεκρῶν, καὶ ἐν χώρᾳ νεκρῶν, ἡ μνημείον,
 τὸν μὲν τὸ λαβεῖν ἐπὶ γυνῶν ἀληθείας, καὶ φω-
 τιώτα, γυνῶν μὲν τῆς δωρεῆς τῆς ἐπου-
 ρανίας, καὶ μέτοχον γυνῶν πνεύματος α-
 γίας, καὶ καλὸν γυνῶν μὲν τῆς ῥήμα, δυνά-
 μεις τε μέλαιν τῶ αὐτοῦ, δυνῶν αὐτοῦ τὰ
 χεῖρ, καὶ ἐπὶ * τὴν ἐθνικὴν παλινδρομή-
 σαι εἰς τὸ μνημείον, καὶ ἐξω αὐτοῦ τὰς ὁ ἰησοῦς
 δυνῶν, καὶ * ἐπακῆση, αἰτήσας ἐξ ἑαυτοῦ δύ-
 ναμιν τῇ φωνῇ, καὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ, φωνῇ με-
 γάλῃ κραυγῆς ἐπὶ τὰ ἐξω τῆ ἐθνικῶν
 Pars II.

mauit; Lazare veni foras: & prodiit, Joh. 11. 43.
 qui mortuus fuerat, manus, & pedes ha-
 bens revinctos fasciis funereis: & fa-
 cies illius sudario erat obvineta. Dicit
 ei Iesus: Solvite eum, & sinite abire.

Recaturus Iesus cum sustulisset oculo-
 los, exauditus fuit, & precum loco
 gratias egit, quia diligenter perspexisset
 Lazari animam corpus ingressam fuisse;
 egentem superventura sibi (objustio-
 nem Jesu) itrenuitate, & vigore ad
 exeundum ē monumento. Quocirca
 postquam Patris gratias egisset, voce ma-
 gna clamavit, robur impositura in La-
 zaro, magna voce opus habente, quia
 nondum acumine præditus esset audi-
 endi clamorem invitante se extra
 monumentum. Atque hoc sane opus di-
 gnum Jesu esse dicendum est, ut non so-
 lum pro mortui vita orer, verum etiam
 si in illo infonct, vocetque illum in mo-
 numento existentem, & in spelunca ad
 prodeundum foras. Sed notemus ne-
 cessē est aliquos etiamnum Lazaros esse,
 qui post contractam cum Jesu amicitiam
 infirmati sunt, & perire: qui etiam
 in monumento, & in mortui loco
 manserunt cum mortuis mortui, &
 postea oratione Jesu, qui illos ē monu-
 mento ad prodeundum foras voce sua
 magna vocavit, vivificati: cui qui parer, egreditur,
 vinculis mortificatione dignis ob priora peccata circumdatus; &
 faciem etiamnum obvinctam habens,
 neque videns, neque ambulare valens;
 neque aliquid operari propter mortifi-
 cationis vincula, donec Iesus jussu-
 solventibus eum: penes quos etiam fa-
 cultas esset sinendi eum abire. Et sane
 quisquis dicere valet: An experimentum 2. Cor. 13.
 queritis in me loquentis Christi? is tentet
 talis fieri, ut sibi Christus voce magna
 cum clamaverit, dicat: Lazare prodi fo-
 ras: sibi, inquam, qui postquam mortuus
 fuit, invocavit quidem; sed non acute,
 & idcirco etiam opus habebat Jesu cla-
 more. Proinde cogita eum qui à Chri-
 sto recessit, ad gentilem relapsus vitam,
 post acceptam veritatis cognitionem,
 & postquam illuminatus fuerit, gusta-
 veritque donum supercæleste, parti-
 ceps factus Spiritus sancti, atque gusta-
 verit bonum Dei verbum, virtutesque
 futuri sæculi; cogita, inquam talem in
 inferno esse cum umbris, & mor-
 tuis, in loco, ac regione mortuo-
 rum, & monumentis. Simulatque
 igitur pervenerit Iesus ad hujusmodi
 hominis monumentum & extra illud
 stans protali oraverit, & exauditus fue-
 rit, postulans illius voci, illius sermoni-
 bus innasci robur, voce magna clamat il-
 lum

lum quem sic adamabat, ad ea quæ procul ab sunt à Gentilium vita, & à monumento, atque spelunca eorum vocans: quando Jesu sectatori licet agnoscere, quoniam pacto talis propter Jesu quidem vocem prodeat, sed adhuc suorum peccatorum spiritus ligatus, & strictus, atque ob penitentiam quidem, atque quia audierit Jesus vocem, vivens; sed nec pedibus (quia nondum liberatus sit peccati vinculis) liberis ingredi, nec res eximias libere operari valens, manus & pedes revinctos habens vinculis mortuorum sepulchralibus. Ac talis profecto propter in se existentem mortificationem, præter vincula etiam manuum & pedum, faciem quoque ignorantia coopertam, & obvinctam habet. Deinde quoniam non tantum voluit Iesus hunc vivere, nec amplius in monumento manere, extra monumentum cum venisset Lazarus ligatam (ut superius dictum est) faciem habens, atque impeditus, quatenus ligatus erat, è monumento prodire, dicit illis qui huic muneri obeundo idonei erant Iesus: *Solvite eum, & finite abire*; existimo quod non approbans rationem conversionis, postquam peccaverat; nec adhuc valens juxta illam vivere, quod detinerentur animæ illius potentia (nempe cundi, operandi, & contemplandi) talis prodit è monumento: adhuc manus, & pedes revinctos habens fasciis sepulchralibus, faciemque suam sudario obvinctam. Sed postquam dicente Iesu Christo tanquam Domino: *Solvite eum, & finite abire*, his, qui solvere illum poterant, ob jussionem Iesu solutus fuit, pedibus & manibus, ac deposuit quod impositum faciei suæ operimentum fuerat, instituit iter tale, ut etiam ipse eo perveniat, ut sit unus ex accumbentibus cum Iesu. Iam propter illud: *Prodit qui mortuus fuerat, vinctos habens pedes, & manus fasciis funereis*, dicendum est, differentiam esse inter eos qui vinctos habent pedes & manus: nec idem esse cepisse ligari ob mortificationem (nunc namque *κείραι* vincula mortuorum significant) & ligatum fuisse iudicio Domini, qui ingressus, ut videret accumbentes, cum vidisset non habentem vestem nuptialem de eo dixit: *Ligatis illius pedibus & manibus, ejicite eum in tenebras exteriores*. Insuper hoc in loco est nonnihil quod egeat inquisitione: nempe dum dicitur, Lazari faciem sudario obvinctam fuisse, & ve-

Matth. 23.
13.

Α εἶς, ὃ τῶ μνημείῳ αὐτοῦ, καὶ τῇ σπλάνῃ, καλῶς
ἡρώμενοι ἄνω φίλον. ὅτε ἐστὶν ἰδὲν τὸν ἀποκα-
θεῖντα τῷ ἱερῷ, ἵνα τρεῖς οὗτοι ὁ τοῖσδε ὁ ἱερεὺς
ταὶ μὲν διὰ τὴν ἰσθμὸν φωνῇ, ἐπὶ ᾧ σφραγίστ' ἵσθμιν
ἀμαρτημάτων δεδεμένους καὶ ἐσφυγμένους, διὰ
μὲν τὴν μετάνοιαν, καὶ τὸ ἀκηκοέναι τῆς ἰσθμῆς
φωνῆς ζῶν, διὰ δὲ τὸ μὴ εἶναι διπλοῦν τὴν
τῆς ἀμαρτίας δεσμῶν, μὴ δὲ ἡδὴ διωκτὶς ἐλ-
θῆναι. Ἰππὶ δὲ αὐτῶν τὰς ποσὶν, ἀλλὰ μὴ ἐνεργεῖν
ἀπολευμνῶν τὰ διαφερόντα, δεδεμένους τὰς
πόδας, καὶ τὰς χεῖρας δεσμοῖς νεκρῶν κείρας.
καὶ ὁ τοῖσδε γε διὰ τὴν ἐλθρομύνην αὐτῶν νεκρο-
τήτα, ὡς τοῖς ἐπὶ τῇ χεῖρὶ καὶ τῇ ποδὶ δεσ-
μοῖς, καὶ τὴν ὅψιν τῇ ἀγνοίᾳ κεκαλύπται, καὶ
ἀπειθεῖται. αὐτὸ ἐπὶ μὴ μόνον ὅτι αὐτὸν ἐ-
βλήθη ὁ ἱσθμὸς, καὶ ὅτι τῷ μνημείῳ * μὲν, ἵππ' * καὶ
τῷ ἐξω τῶ μνημείῳ ἐστὶ ἐλθὼν διδόναι, κατὰ
ἀποδείξει, * τῆς φωνῆς, καὶ ὅτι ἐλθὼν διδόναι * καὶ
τῶ μνημείῳ μὴ διωκτὶς, ὅσον διδόναι, καὶ
τοῖς διωκτοῖς ὑποπρεσβάζει αὐτὸν ὁ ἱσθμὸς.
λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπὸ ἀγνοίᾳ
ὅτι μὴ σὺ καταδεμένους μὲν τῷ ἀπὸ τῆς ἀπὸ
φῆς μὲν τὸ ἡμαρτηκέναι λόγῳ. ἐπὶ ᾧ αὐτῶν
κατ' αὐτὸν εἶναι, τῷ κατέχευε αὐτὸς τὰς ψυ-
χὰς πορδουπίας, καὶ δεσμάς, καὶ θεωρητικὰς δι-
ναμίας, ὁ τοῖσδε ἐλθὼν διὰ τῶ μνημείῳ. καὶ ἐπὶ
ἐστὶ δεδεμένος τὰς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας κείρας,
ὅτι ὅψιν αὐτῶν σφραγίστ' ἀπειθεῖται. ἀλλ' ἐ-
πὶ αὐτῶν ἰσθμὸς τοῖς λύσαι αὐτὸν διωκτοῖς
νοῖς, διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ὡς δεσμοῖς τῶ χεῖρὸς,
τό. λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπὸ ἀγνοίᾳ
λυθὴ τὰς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας, καὶ διδοῖται
τῷ ἀπὸ τῶν αὐτῶν τῇ ὅψιν καλυμνῶν ἀφαι-
ρῶν, πορδουπίας τοῖς ἀπὸ τῶν πορδουπίας, ὡς φάσαι
αὐτὸν ἵππ' τὸ εἶναι καὶ αὐτὸν ἡρώμεν τῷ συνανα-
κείμενῳ τῷ ἱσθμῷ. μὲν τῶ, διὰ τὸ. ἐλθὼν ὁ
τεθνηκὼς, δεδεμένος τὰς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας
κείρας, λεκτέον ὅτι διαφερόντα ἐστὶ καὶ τῷ δεδε-
μένων τὰς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, * αὐτὸν ἐστὶ * καὶ
τῷ δὲ χεῖρὶ τῶ δεδεμένῳ ἐκ τῶ νεκροῦ ἐλθὼν
φέναι, ὡς τῶ δεσμοῖς ἀπὸ τῶν πορδουπίας
τῆς νεκροῦ, καὶ γὰρ αὐτὸς κείρας ἐστὶ δεσ-
μοῖς, τῷ * δεδεμένῳ χεῖρὶ καὶ χεῖρὶ, τῶ ἐλθὼν
δόντ' ὁ θεὸς αὐτῶν τὰς δυναμίας, καὶ εἰδὼν
τὸν μὴ ἐνδεδμένον ἐνδύμα γάρ, καὶ
αὐτὸς ἐπὶ τῶν δυνάμεων αὐτῶν πόδας καὶ χεῖρας
ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκοτὶ τὸ ἐξω τῶν
ἐστὶ δὲ ἐν τῷ * τὸ δεδεμένον διακρίσεις ἐν τῷ. καὶ
ὁ ὅψιν αὐτῶν σφραγίστ' ἀπειθεῖται, καὶ ἐν τῷ
καλυμ-

καλλίμματα ἑπικειδῶς τῷ πρῶτῳ μωσῶς, ἡνκα ἐλάττω λαῶ. το μὴ γὰρ ἑπικειμῶν τῇ
 ὀψιτέλα ζαρ σεδάειον ἐκαλυπτεν αὐτῆ νε-
 κρωμῆρας τὰς οὐατῆς. τὸ δ' μωσῶς κα-
 λίμματα κατ' οἰκονομίαν ἐν τῷ πρῶτῳ αὐ-
 τῆ θεκειμῶν διὰ τὰς μὴ χωρεῖν τὰς δότ' ἔ-
 λατ' οὐρανὴν τῇ δόξῃ αὐτῆ. (ἡτισθῆς δ' αὖτις ἔ-
 * ὀδευμῆρας ἐνδυμα γάμης, αὖτις ἔειπῃ). δῆ-
 σσυντες αὐτὸν ποδῶν καὶ χερῶν, ἐκάλειτε αὐ-
 τὸν εἰς τὸ σκότος τὸ εἰσάγειν αἰεὶ μὴδ' ἐδε-
 μῶς (ὅν τῷ εἰσάγειν σκοτῶ. καὶ γὰρ πρῶτος) B
 ποτε, εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας, ἡλυθῆσεται
 ποτε. καὶ γὰρ ἐμφανῆς) ἐν τ' αὖτις αὐτῆ λείξω-
 (αὖτις ἀπολύσεως ἐσομένης γεγραμμένα αὖτις
 αὐτῆ. ἐδοκεῖ δέ μοι ἀσφαλές εἶναι μη καὶ
 λαβόντα ὁποποτεν, μαλιστα τῷ μὴ γεγραφένῃ
 αὖτις αὐτῆ, ἀποφινάσθαι. (ἡτισθῆς δὲ διὰ τὸ. λε-
 γῆσθῆς αὐτοῖς, λύσατε αὐτὸν, πόποι, αὐτοῖς;
 ἔτε γὰρ ὅτι μαθηταῖς ἀναγεγραπῆαι, ἐν ὅτι τῷ
 αὖτις ὅτι ὅλῳ, ἀλλ' ἐδοκεῖ τοῖς μὴ μαρτίαις
 ἐπὶ ἰδομένοις, καὶ παρὰ μὴ μενοῖς αὐτῶν. ἑσπῶν
 σμῶν δ' αὖτις τὸ. ἀλγεῖν, πρῶτος, καὶ
 ἀποκρίναι αὐτῶν, καὶ διὰ τὴν καὶ τὸν τόπον ἀνα-
 γηγενῶν, ὅτι μὴ ποτε κακίνοις δυνάται εἰρησθῆ
 τὸ. λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάρχον. ἐν
 ἡτῷ ἐπεπλήρωκεν ὁ ἰσθῆς τὸ ἑπικειμῶν
 τῷ. λαζαροῦ ὁ φίλος ἡμῶν κεκοιμήται, τὸ.
 ἀλλὰ πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. ἐφί-
 σμη ὅτι μὴ ποτε ἐν τῷ εἰρηκέναι αὐτὸν φωνῇ
 μεγάλῃ κραυγὰς ἴσθαι. λαζαρε δὲ ἄρ' ἐξῶ.
 ἡ γὰρ μεγάλη φωνὴ καὶ ἡ κραυγὴ εἴη αὐτὸς
 λεγοῖτο ἐξυπνίσαι αὐτόν. καὶ εἰδὲ δυνάμει
 ἀποφινάσθαι ἐν τῷ μάλῳ πεπληρωθῆς τὸ.
 πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν, καὶ ἐν τῇ
 δόξῃ τῆς καὶ ἀκρῶς αὐτὸν πατερεστὴν ποιη-
 κέναι τῷ λαζάρῳ ψυχῇ ἐπὶ πνεύματι ἐπὶ
 τὸ ἐν τῷ μνημείῳ ἀποκειμῶν αὐτῆ σῶμα.
 ἔπειτα γὰρ αὐτῶν ὅτι ὁ μὲν ἀκρῶς ἀξάμενος
 τῆ καὶ πατὴρ ἐν νεκρῶν τὸν λαζαρον ἀνε-
 σπῆσεν. ὁ δ' ἐπὶ τῇ φωνῇ μεγάλῃ, καὶ κραυγῇ
 σας, λαζαρε δὲ ἄρ' ἐξῶ, ἐπληρώσεν ὁ πρῶτος E
 πηγείλατο. ἀλλὰ πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνίσω
 αὐτόν. καὶ ὁ τέτο γε καὶ ἀποκρίσας διαφορὰν
 διὰ τὰς τῆς λαζαροῦ ὁ φίλος ἡμῶν κεκοιμήται,
 ἔτε. λαζαροῦ ἀπέθανεν, εἰρήνη ὅτι πρῶτος
 ὅτι, κεκοιμήται, ἐπηγγείλατο ἐπὶ τῶν. ἀλλὰ
 πορεύομαι, ἵνα ἀναστήσω αὐτόν ἐν νεκρῶν. ἀλ-
 λά ὁ λύων τῷ ἐν τέτοις δοκῆσαν εἶναι

Alamen impositum faciei Moſis, cum po-
pulum alloqueretur. Impositum nam-
que Lazari faciei sudarium tegebat il-
lius mortificatas yſiones; at vero Moſis
velamen per œconomiam faciei illius
impositum erat, ob illos ex populo, qui
gloriam vultus ejus intueri non pote-
rant. Sed quæres de eo qui non indu-
tus erat veste nuptiali, de quo dictum
est: *Ligatis illius manibus, & pedibus,*
ejcrite eum in tenebris exteriores utrum
perpetuo maneat vinctus, & in tene-
bris exterioribus (non enim additur
vocabulary illud: *In seculum*, vel, *in*
secula) an aliquando solvendus sit: non
enim apparet ex his quæ de ipſo dicun-
tur, scriptum fuisse de futura ejus libe-
ratione: nec mihi tutum esse videtur de
aliquo pronunciare, quod assequutus
non fueris: præsertim cum literis non
sit id expressum. Quæres præterea,
eo quod dicat Jesus ipsiſ, *Solvite eum,*
quinam sint hi ipsi quibus dixit: neque
enim Discipulis, neque circumstanti
turbæ, ac ne Judæis quidem, qui cum
Maria erant, quique eam consolaban-
tur, scriptum est eum dixisse: sed for-
taſſe aliquis propter contextum illum:
Acceſſerunt Angeli, & ministrabant ei, &
propter sensum anagogicum hujus loci
ſuſpicabitur illis etiam dictum videri
poſſe: *Solvite eum, & ſinite abire.* Ad-
huc quæro, an impleverit Jeſus hoc di-
ctum: *Sed vado ut ſuſcitem eum*, quod
illi ſubjungitur: *Lazarus amicus noſter*
dormit: itaque inſpicio, an forte exple-
tum fuerit hoc dictum: *Ego vado, ut à*
ſomno excitem eum, cum Jeſus voce ma-
gna clamans dixit: *Lazare prodi foras*;
nam vox magna, & clamor, non abſur-
de dicitur excitafſe eum. Inſpicio etiam
an poſſis enunciare in hoc magis imple-
tum fuiſſe illud: *Ego vado, ut à ſomno*
excitem eum, quam cum Pater audita
Jeſu precatone, Lazari animam fecit
ad corpus ejus redire, quod in monu-
mento repositum erat. Dicturus est ali-
quis Patrem, cum auდიſſet ovantem
Filium, Lazari animam ex mortuis ex-
citafſe, Jeſum æro voce magna cum
clamafſet, ac dixiſſet, *Lazare prodi foras*,
id quod antea promiſerat impleſſe: *Sed*
vado, ut ſuſcitem eum. Atque hoc qui-
dem qui aſtruit, diſſerre dicens hoc di-
ctum: *Lazarus amicus noſter dormit*, ab
hoc, Lazarus mortuus eſt, dicit ad vo-
cabulum, *dormit*, Jeſum promiſiſſe: [*Sed*
vado, ut à ſomno ſuſcitem eum: & ad ver-
bum hoc, *Mortuus eſt*, non reſpondiſſe
illud:] *Vado, ut ſuſcitem eum ex mor-
tuis.* At vero qui ſolvit, apparentem
eſſe

Hæc sup-
plectimus d
Perionio.

μὴ εἰς τὴν αἰὲν ἰσοῦ πῖν, ὅτι τὸ ὅσον ἐφ' ἐαυ-
 τοῖς καὶ πρὸς κατ' αὐτὰς τὰς Φαρισαίους τὸν ἐν
 αὐτοῖς πονηρὸν ἦλθεν ἐγείροντες, διὰ τῆς αἰὲν
 καὶ ἀρεῖς ἐπαγγελίας. καὶ δοκεῖ μοι τὸ το μάλ-
 λον ἐλέας σημάδι ὁ διαγγεληθεῖς. διὰ καὶ ἐπι-
 φέρει τὸ. συνήγαγον οὖν οἱ δόχοντες, καὶ οἱ
 Φαρισαῖοι, καὶ τὰ ἐξ ἡς. πολλὰς μὲν οὖν εἶπεν, τὰς
 διὰ τὸ θεασάμενος αὐτὸν τὸν λαζάρου πειθ-
 σάντας. ὥστε οὖν δὲ οὐκ ὀλίγους ἐρρησεν εἶναι
 τὰς μη τοιαύτας εἶπεν. τινες δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλ-
 θον, καὶ τὰ ἐξ ἡς. πρὸς αὐτὸς δὲ καὶ τοῖς λεχθη-
 σὺν μὲν εἰς δυνάμει ἡμῶς κινήσει πρὸς συγ-
 κατὰς, ἐπεὶ μὴ εἰρηναίως, πολλοὶ οὖν ἐν
 τῷ ἱερῷ τῷ ἐλθόντων πρὸς τὴν μαριάν, καὶ
 θεασάμενοι αὐτὸν εἰποίησαν, ἐπιστάσαντες εἰς αὐ-
 τοὺς, γέγραπται δὲ. πολλοὶ οὖν ἐν τῷ ἱερῷ
 οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν μαριάν, καὶ θεασάμενοι
 αὐτὸν εἰποίησαν, ἐπιστάσαντες εἰς αὐτόν. καὶ
 μαλιστα διὰ τὴν ἀναγωγὴν καὶ μαλιστα, μήποτε
 οἱ θεασάμενοι, τὰς ἐξ ἐρωτησάντες καὶ * συ-
 νήκας αὐτὸν εἰποίησαν ὁ ἰσοῦς, ἐπιστάσαντες
 οἱ μὲν οὖν ἀπελθόντες πρὸς τὰς Φαρισαίους,
 καὶ εἰπόντες αὐτοῖς αὐτὸν εἰποίησαν ὁ ἰσοῦς,
 ἐπεὶ μὴ μαμαρῶνται ὅτι θεασάμενος, μήποτε τὸ ἐν
 ἐπὶ αὐτῶν λεγόμενον αὐτὸν τῷ πειθισάντων ὅτι
 ἔχον, τὸ ἐθεάσαντο. ἐδυνάτο γὰρ, εἶπε καὶ ἔ-
 τοι ἐθεάσαντο γέγραπται ὅτι τινες ἐξ αὐτῶν
 ἀπῆλθον πρὸς τὰς Φαρισαίους, καὶ εἰπόντες αὐτοῖς
 αὐτὸν εἰθεάσαντο πεποιμένοι τὸν ἰσοῦν, ἢ αὐτὸν
 θεάσαντο καὶ εἰποίησαν ὁ ἰσοῦς. νυνὶ δὲ τὸ, ἐ-
 θεάσαντο, ἐπὶ τῶν μὲν ἐδαμῶς εἰρηναίως. ἐπὶ
 τῷ πειθισάντων, οἵτινες καὶ ἐλθόντες ἦσαν
 πρὸς τὴν μαριάν, καὶ θεασάμενοι αὐτὸν εἰ-
 ποῖσαν ὁ ἰσοῦς. δι' ἧς οἱ μαρκαῖ * εἰ αὐτὸ τό.
 ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν αἰσῶντα εἶπον, ἵνα
 πειθίσωσιν, ὅτι σὺ με ἀπέσειλας. ἀμα δὲ ὁ
 αὐτὸς τὰς πρὸς αὐτὸς εἰδύσαντες ἐλθόντας
 πρὸς τὴν μαριάν, καὶ θεασάμενος αὐτὸν εἰποίη-
 σεν ὁ ἰσοῦς, καὶ πειθισάντας εἰς αὐτόν, μόνες λέ-
 γειν, αὐτὸς καὶ πολλὰς ὄντας, ὅτι ἔτοι ἦσαν ὁ πε-
 ρεσῶς τὸν ἰσοῦν ὄχλος, δι' ὃν εἶπε τό. πατὴρ,
 δι' ἧς αὐτοῖς, ὅτι ἡμεῖς με. ἐγὼ δὲ ἡδεῖν ὅτι
 παντοῦ με ἀπέσειλας. εἰ γὰρ αὐτὰ διὰ τὸν ὄχ-
 λον τὸν αἰσῶντα εἶπεν, ἵνα πειθίσωσιν ὅτι
 ὁ πατὴρ αὐτὸν ἀπέσειλας, καὶ λέγων διὰ τὸ ἐ-
 πειν, ἵνα ὁ αἰσῶς ὄχλος πειθίσῃ. ὅτι αὐτὸς
 μὴ πειθισόντος τινος ἐξ αὐτῶν, τῷ πατρὶ ἐλε-
 cumstantis causa, ut crederent quod Pater illum misisset, & propter hoc loquens dixit, ut tur-
 ba circumstans credat, haudquaquam ad Patrem loquuturus fuerat, perinde atque aliquis

Pars II.

Yy

homo

νόον αὐτὰ μὴ διὰ θείας γίνεσθαι δυνάμεως. ὥς-
 τε διὰ τὸτο μὴ πάντα αὐτὸν δυνάστηται, μὴ-
 δε αὐτὸν ῥύσασθαι διὰ τῆς * δὲ ἐκείνων ἐπιβε-
 λῆς, ἐκείνοι μὲν οὐκ ἐνόησαν μὴ ἀφ' ἑνὸς αὐ-
 τὸν, οἱ ῥωμαῖοι δὲ τὸτο ἐμποδίσαν τοῖς περὶ ἐ-
 σὶν αὐτὸν καὶ ῥωμαῖοις μέλλουσιν αἰρεῖν αὐτῶν
 τὸν τόπον. ὅτο ἐστὶν. ἀλλ' ἐπεὶ κύριος δια-
 σκεδάζει βελὰς ἐθνῶν, καὶ ἀθετεῖ λογισμὸς
 λαῶν, ἐδὲν ἦσαν καὶ οὐκ ἀφ' ἑνὸς αὐτὸν, καὶ ὁ
 θεὸς αὐτὸν ἀνέστησε, καὶ ἀφ' ἑνὸς, καὶ πᾶσι ταῖς
 ἐθνεσίν ἐδίδουσαν αὐτὰς, καὶ ἐλθόντες οἱ ῥωμαῖοι ἤ-
 ραν αὐτῶν τὸν τόπον. πῶς γὰρ ὁ φανερὸς ἐκείνοι ἀ-
 γασμα; ἦσαν δὲ ὅτο ἐθνῶν, ἐκδιδόντες αὐ-
 τὰς διὰ τὸ τοῦτο, καὶ μόλις ἐπιτρέψαντες αὐ-
 τοῖς εἶναι ὅπως ἐβλεῖται καὶ ἐν τῇ διασπορᾷ. εἰ δὲ
 καὶ ἐβλεῖται ὅτι εἰς ἀναγωγὴν τῆς ταρῆμα-
 ταῖς ταῦτα, φησὶν ὅτι τὸν τόπον τὸν αὐτοῦ
 μὴ ἐλαβόντα ἐστὶν. τὸ γὰρ ἐκείνων ὁρατὴν μα-
 πωπεία γέγονε τοῖς ἐθνεσίν, εἰς τὸ ὁρατὴν
 λῶσθαι αὐτὰς. εἰς τὰ ἐθνη ῥωμαῖοι παρεληφ-
 θησαν, διὰ τὸ βασιλεύοντων οἱ βασιλεῖς ῥωμαῖοι
 ὁμομαθεῖντες. ὅτο ἐθνῶν τὸ ὅτι δὲ ἐθνῶν ἦρ-
 θη. γέγονε γὰρ ὁ λαὸς ἐλαός, ὅτι οἱ δὲ ἰσραήλ
 ἐκείνοι ἰσραήλ, καὶ τὸ πᾶν οὐκ ἐφάσκειν
 ἐπὶ τὸ γένος τέκνα. καὶ τέτων αἶπον τὰ πολλὰ
 τὰ ἰσραήλ σημεῖα, ὅτι ἀφ' ἑνὸς αὐτὸν ὁ πατὴρ
 κρείττονα χρόνιον τῆς τῆς δεξιερῶν, καὶ Φαρι-
 σαίων συνεδρῶσαντων κατ' αὐτὰς ἐπιβλήσας.
 δεξιερῶν δὲ, καὶ πᾶσα ἡ σαματικὴ ἐν ἰσραήλ
 λατρεῖα Φαρισαῖοι τε, καὶ πᾶσα ἡ καὶ τὸ γράμ-
 ματὸς νόμος διδασκαλία ἐπιβελάσκει ἰσραήλ, τῇ
 ἀληθείᾳ, καὶ ἐβλεῖται οὕτως ὡς ὁρατὴν ἐμ-
 πόδισεν τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας, καὶ ὡς ὁρατὴν
 (καρὲς καὶ καὶ τὸτο ἀπὸ τοῦ καὶ τὸ πᾶν μα-
 τὸ, ἀλλ' ἰσχυρότερον ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ καὶ
 τῆς σαρκὸς πᾶν ματὸ, ὅτι ἀληθὴς τὸ σωτήριον
 ἡμῶν δεξιερῶν, καὶ ἡ πᾶν ματὸς αὐτὸς δι-
 δασκαλία, διαλύσας τὸ τῶν κατ' αὐτὰς * ἐβλο-
 ρῶντων δεξιερῶν καὶ Φαρισαίων συνεδρίον. ταῦ-
 τα δὲ ὡς ὁρατὴν καὶ καὶ γίνεσθαι, ὅτι ἐν ἰσραήλ
 ἐν τοῖς δια τῆς τῆς σαματικῆς τῆς ἰσραήλ
 συστάσεως καὶ καταλύειν ἐβλεῖται τὴν πᾶν
 ματὸς καὶ διδασκαλίαν. εἰς δὲ πᾶς δὲ
 αὐτῶν καὶ φανερὸς, δεξιερῶν ὅτι ἐν αὐτῶν
 ἐκείνους, εἰπὼν αὐτοῖς. ὑμεῖς οὐκ οἰδατε ἐδὲν,
 ἐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἰς ἀν-
 θρωπὸν ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον
 τὸ ἐθνος ἀποθάνῃ. τὸτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ
 εἶπεν, ἀλλ' δεξιερῶν ὅτι ἐν αὐτῶν ἐκείνους,
 Pars 11.

Atur ea non fieri virtute divina, ita ut
 hanc ob causam omnia ipse non posset;
 neque se eripere ex illorum infidiis. At-
 que illi quidem cogitabant non dimit-
 tere eum, existimantes futurum, ut
 hanc ob causam impedimento essent
 credentibus in eum, & Romanis, qui
 ablaturi erant ab eis tum locum, tum
 gentem. Verum quia Dominus dissipat
consilia Gentium, & reprobat cogitationes
populorum, nihilominus etiam si non di-
 miserunt eum, & omnes gentes servie-
 runt ei, & Romani venientes tulerunt
 illorum locum. Alioquin ubi divinum,
 quod illi vocant, Templum? Atque
 etiam tulere gentem, ablatis illis de loco;
 vix concedentes illis stare, ubi vellent,
 & in dispersione. Quod si audere ne-
 cesse est in sensum anagogicum horum
 verborum, dicemus horum qui ex cir-
 cumcisione sunt locum Gentes acce-
 pisse, quia illorum lapsu salus venerit Gen-
 tibus, quo ipsi Iudæi amularentur, & pro
 Gentibus Romanos fuisse dictum: hoc
 est pro subditis, eos qui rerum potie-
 bantur: proinde gens a gentibus ablata
 fuit: qui enim populus non erat, factus
 est populus; & qui ex Israël erant, non
 amplius sunt Israël; quique semen e-
 rant, eo non pervenerunt, ut filii fie-
 rent. Quarum rerum causa multa
 fuere Jesu miracula; & quia dimisit il-
 lum Pater superiorem factum Pontifi-
 cum, & Phariseorum, qui concilium
 adversus eum collegerant, consilio.
 At vero Pontifices, & totus Judæorum
 corporalis cultus, Phariseique, & tota
 Legis doctrina, juxta literam infidias
 molitur veritati Jesu, vultque figu-
 ram subsistere, veritatis manifestatio-
 nem impediens: & non secus ac caro,
 etiam hanc ob causam concupiscit ad-
 versus spiritum. Sed fortior cum sit spi-
 ritus concupiscens adversus carnem, &
 verus Servator nostri principatus sacer-
 dotii, spiritualisque illius doctrina Pon-
 tificum, Phariseorumque concilium
 adversus eum infidias struentium dissol-
 vit. Hæc autem etiamnum fieri censum-
 dum est, ut est cernere in his qui spiri-
 tualem Christi doctrinam per conspira-
 tionem Iudaicam dissolvere volunt.

TOMUS TRIGESIMUS.

Unus autem quispiam ex eis, nomine Caiaphas, cum esset Pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quicquam, nec perpenditis expedire nobis, ut unus homo moriatur pro populo, ac non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso non dixit; sed, cum esset Pontifex anni illius,